

Oktatási célú szoftverek

Az Országos Közoktatási Intézet Fejlesztési Központjának kezdeményezésére és szakmai közreműködésével két oktatási célú szoftvertermék született IBM PC kompatibilis gépekre, amelyek egyrészt az iskolai adminisztrációt segítik, másrészt arra is alkalmasak, hogy a számítástechnikai-informatikai ismeretek oktatásához példaanyagként szolgáljanak. A programokat Hálóné Krieger Anna és munkatársai fejlesztették ki.

A *KÖNYVTÉKA* nevű szoftver az iskolai könyvtárak és videotékák nyilvántartási rendszerét segíti. Kezeli a tagnyilvántartásokat, a könyvtári állományokat (raktári szakjel, cutter, ISBN, ETO számok, szerző, kiadás, példányszám, tartalom stb. szerint). Elkészíti a nyilvántartási és kölcsönzési kartonokat. Késedelmi értesítők készítésére is alkalmas (többszöri felhívással is!). Ugyanígy igény esetén számlát, leltári listát és katalógust is készíthetünk vele.

A *TANULÓK NYILVÁNTARTÁSI RENDSZERE* nevű szoftver az iskolában tanuló diákok összes jellemző adatát nyilvántartja: ágazatonként, évfolyamonként, személyi adatokat és iskolai információkat kezel (pl. a diák iskolaotthonos, menzás, kollégista stb). A személyre vonatkozó információk titkosíthatók. A tanulmányi eredmények alapján a kötelező kimutatásokat is elkészíti, sőt, az évente a minisztérium számára küldendő statisztikák elkészítésében is segít. Automatikusan váltja a tanévet. A sikeres és sikertelen tanulmányi eredmények megosztási arányát is kimutatja, még az érettségizők esetében is.

Mindkét rendszer DBASE/CLIPPER nyelven íródott, és IBM PC hálózaton is üzemeltethető. A programok kezelését vagy oktatását HELP funkció és ötletes menürendszer is segíti. Mindkét program alkalmas arra is, hogy velük az

adatbáziskezelés alapjait szakórán megtanítsuk, gyakoroltassuk.

Esetleges további felvilágosításért levélben fordulhatnak a szerkesztőséghez.

Tervezzünk tárgyakat!

A *Magyar Iparművészeti Főiskola Tanárképző Kara*, a *Janus Pannonius Tudományegyetem I. sz. Gyakorló Iskolája* és a pápai *Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola* pályázatot hirdet magyar és külföldi 10–17 éves korú tanulók részére „Tervezzünk tárgyakat” címmel.

Témája: gyermek és felnőtt számára használatos játék (tárgyi formában megjelenő) tervezése és kivitelezése.

A játékeszköz lehet: ügyességi, logikai, kreatív, esztétikai, technikai (mechanikus), elektromos (elektronikus is) stb.

Beküldési határidő: 1993. június 15.

Beküldendő: Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola

8500 Pápa, Korona u. 29. címre

A pályázatokat országos szaktekintélyekből álló zsűri értékeli. Az 1993. őszén megrendezendő „Nemzetek együttes játékaival” fesztiválon kerülnek bemutatásra. Az arra alkalmas játékokat szabadalmaztathatják!

A pályamunkákat korcsoportonként értékelik.

Fizika tankönyvek

A *Nemzeti Tankönyvkiadó Természettudományi Szerkesztősége* (címük: Budapest, XIII. Béke út 26. II. em. I.r.sz.: 1135, Telefon: 131-0909/170-es mellék) az 1993-ban megjelenő kiadványaival szeretné hasznosan szolgálni a kollégákat. Az alábbiakban pár mondatban ismertetjük könyveik jellemzőit:

– *Fizika 6/1* (Tankönyv 12 éveseknek) címmel új tankönyv jelenik meg a 93/94-es tanévre, mely a hatosztályos gimnáziumok 1. és a nyolcosztályos gimnáziumok 3. osztályában használható. De jó segítséget nyújt példaanyagával, fizikatörténeti érdekességekkel és remek olvasmányos stílusával az általános iskola 6. illetve 7. osztálya számára is.

(Ez egy hat kötetre tervezett sorozat első tagja, ezt jelenti a címben a 6/1.)

Szerzők: *dr. Zátanyi Sándor – ifj. Zátanyi Sándor*

Raktári szám: 630; terjedelme: 12 ív; tervezett ára: 240 Ft.

– *Fizika 6.* tankönyv az általános iskolák 6. osztálya számára.

Szerzők: *Csákány Antalné – dr. Károlyházi Frigyes*

Az eddigi munkatankönyvet tankönyvvé dolgozták át. A szükséges változtatások mellett a példaanyagot is ötletesen felfrissítették. A képanyaga is megújult. Bár az átdolgozás nemcsak tananyag-csökkentést, hanem bővítést is jelentett; a tankönyv terjedelme mégis jelentősen csökkent.

Ennek a három évfolyamra szóló tankönyvcsaládnak az első kötetét most, a másik két munkatankönyvüket felmenő rendszerben dolgozzák át.

Raktári szám: 617; terjedelme: 12 ív; tervezett ára: 140 Ft.

– *Fizika fogalomgyűjtemény*

Szerzői: *dr. Bonifert Domonkosné – dr. Halász Tibor – dr. Holics László – dr. Rozlosnik Noémi*

A kiadvány célja az olvasók széles köre számára elősegíteni általános műveltségük kiszélesítését, elmélyítését, a természettudomány fontosabb tényeinek, összefüggéseinek, illetve törvényeinek rövid ismertetését adni. Sokszor szükség van egy-egy fogalom pontos definíciójára, és a didaktikus felépítésű tankönyvekben ezt nehéz előkeresni. Ebben a könyvben a fizikai fogalmakat, definíciókat, törvényeket betűrendbe szedve találja az olvasó. A különböző felkészültségű fiatalok, felnőttek igényeiknek figyelembevételével a címszavakat az általános iskolai, középiskolai és ezen túlmutató szinten is kifejtették a szerzők. Ez a könyv közel két és fél ezer szócikket tartalmaz, és ez segítséget jelenthet az általános és középiskolákban folyó fizikatanítás szemléletének szorosabb egymásra épüléséhez is.

Raktári szám: 53243; terjedelme: 24 ív; tervezett ára: 450 Ft.

– *Feladatmegoldások fizikából*

Szerzők: I. kötet: *Balogh Vilmos Szilárd*

III. kötet: *Balogh Vilmos Szilárd – Radnóti Katalin*

Ezek a könyvek a „*Gimnáziumi összefoglaló feladatgyűjtemény fizikából*” c. kiadvány feladatainak megoldásait tartalmazó három kötet közé tartoznak (a második kötet már megjelent). Az I. kötet a feladatgyűjtemény első 10 fejezetében lévő feladatok megoldásait tartalmazza a mechanika különböző témaköreiből (mozgások leírása, dinamika, munka, energia). A harmadik kötet a 24–39. fejezet (gázok, hőtan, modern fizika) példamegoldását adja. A megoldásokat tapasztalt középiskolai fizikatanárok írták. A könyv segítségével megtanulható, hogyan kezdhetünk hozzá egy feladat megoldásához, hogyan lehet áttekinthetően leírni a megoldást. A rövid leírások és az eredmények megadása minden diáknak és tanárnak segítséget jelent.

Raktári szám: 81372/I. Terjedelem: kb. 23 ív; Ár: kb. 360 Ft.

81372/III. Terjedelem: kb. 22 ív; Ár: kb. 350 Ft.

Emlékezés Tornyay Józsefre

Nemrég szűk körben emlékeztek meg Tornyai Józsefről, aki 100 évvel ezelőtt született és 30 éve halt meg.

Tornyay József a maga idejében országos hírű, köztiszteletben és közszeretben álló nevelő volt. Biológia–kémia szakos középiskolai tanárként egy ideig Izsákon, majd több évtizeden keresztül Békéscsabán működött. Tanárgyainak gimnáziumban való tanítása mellett különösen nagy tapasztalatot szerzett a középiskolai mezőgazdasági szakoktatásban. Azok közé a kivételesen széles körű műveltséggel rendelkező tanárok közé tartozott, akik a gyakorlati élet sok ágában is különös jártassággal bírtak. Több nyelven beszélt, gyönyörűen muzsikált és közvetlen egyéniségével maradandó élményt hagyott tanítványai emlékében.

1950 nyarán Budapestre helyezték és minisztériumi főmunkatárssá nevezték ki. Részt vett a biológiatankönyvek szerkesztésében, a mezőgazdasági technikumok irányításában, a pedagógusok továbbképzésében. Rengeteg előadást tartott és igen sok cikket, tanulmányt írt. Az egész országra kiható eredményes mun-

kásságáért több magas kitüntetést kapott. A szó legszorosabb értelmében haláláig folytatta munkáját. Növényélettani kísérleteket dolgozott fel gimnazisták számára. Kéziratát még sikerült befejezni, a mű megjelenését azonban már nem érthette meg.

Nemcsak tanítványai és munkatársai emlékezetébe írta be kitörölhetetlenül vonzó egyéniségét, hanem a magyar biológiatanítás történetében is megörökítette a nevét.

(F. I.)

Nemzetközi Múzeumi Világnap

Mindenütt a világon a Múzeumi Világnapon, május 18-án ünnepel a múzeumi világ, a legközelebbi ilyen ünnepen a téma a *Múzeumok és a kisebbségek* lesz.

Az ICOM indítványára és annak 85 nemzetközi bizottságának támogatásával ez az évenkénti ünnep jó alkalom arra, hogy felhívják a figyelmet a múzeumi világra, annak fontos szerepére a társadalomban.

1977 óta a Múzeumi Világnap jelszava: a múzeumoknak fontos szerepük van a kulturális csere véghezvitelében, gazdagítja a kultúrát, segíti a népek közötti jobb megértést, együttműködést és békét. Manapság ezeknek a magas szintű elképzeléseknek különösen nagy jelentősége van, főleg a kisebbségek körében.

Az ICOM muzeológusai arra töreksenek, hogy intézményeik különös figyelmet fordítsanak a Múzeumi Világnapra, rendszeres kiadványokkal és a múzeumpedagógusi munka segítségével hozzájáruljanak a munka sikeréhez. Az Egyesült Nemzetek határozatát figyelembe véve, hogy az 1993-as év a kisebbségek éve legyen, a Nemzetközi Múzeumi Világnap is e témának szentel minden figyelmet, ezeknek az embereknek a történelmét és kultúráját helyezi előtérbe, hiszen ezek a témák oly sokáig voltak ismeretlenek és gyakran félreérthetően magyarázták azokat.

A múzeumoknak ki kell terjeszteniük feladataikat. Az eddigi kulturális értékek lerakataként számon tartott múzeumoknak most helyet kell adnia a kisebbségeknek, azok kiállításainak, módot kell találni arra, hogy maguk magyarázzák a saját kultúrájukat, segíteni kell őket abban, hogy mindezt úgy tegyék, hogy a látogatók azt megértsék és elfogadják. Minden évben egyre több múzeum ünnepli ezt a napot, ez

nagy siker nemcsak a szakmának, de a múzeumlátogatóknak is.

A Néprajzi Múzeum a Múzeumi Világnapra javasol egy *Cigányok Magyarországon* című kiállítás és egésznapos video- és filmprogramot. Ez a kiállítás és bemutató mintegy „előzetes” a július elején nyíló cigánykiállításához.

Dr. Kresz Mária Alapítvány

1991. decemberében azzal a szándékkal jött létre a Dr. Kresz Mária Alapítvány, hogy névadójának életműve végakarata valóra válhasson.

Dr. Kresz Mária, a világhírű néprajzkutató (a magyar népi kerámia kitűnő ismerője), a néprajztudomány kandidátusa 1989-ben hunyt el, eredményekben rendkívül gazdag élet után. Életműve egy ponton azonban torzó maradt: nem valósíthatta meg azt a „műhelyt”, amelyben a magyar fazekasság elméleti és gyakorlati tudása végre szembesülhetett volna oly módon, hogy a két terület ismerői megosszák egymással ismereteiket, és ezáltal segítsék egymást munkájukban, valamint testközelbe kerülhettek volna az érdeklődők (laikus, mester és kutató) a műtárgyakkal. A népi kerámiával foglalkozó szakemberek legnagyobb hányada ugyanis csak nagy vonalakban ismeri a mesterség gyakorlati fogásait, a fazekasok viszont megfelelő szakkönyvek és látogatható szakgyűjtemények híján nehezen jutnak hozzá a szükséges információkhoz. Ennek az áldatlan állapotnak a megszüntetését jelentette volna Dr. Kresz Mária elképzelése, amely szerint a Néprajzi Múzeum hatalmas kerámiagyűjteménye mellett egy kis fazekasműhelyt hozott volna létre, s ott minden fazekasnak módja lett volna kísérletezgetni, régi tárgyak technikáját, formáját próbálgatni, a szakemberek pedig jobban megismerhették volna a mesterség fogásait, az egyes tárgyak készítési módját.

A *Fazekas Központ* létrehozásával tulajdonképpen ezt az elképzelést gondoltuk tovább a lehetőségek keretein belül, kibővítvé egy bármikor látogatható, működő fazekasműhellyel („Nyitott Műhely”), és a „Foglalkoztató” helyiséggel, az oktatással. Sajnos az a fantasztikus lehetőség, amelyet a Nemzeti Múzeum kerámiagyűjteménye jelentett volna, nem áll rendelkezésre, de az „Információs Központ” szakanyagával igyekszünk pótolni ezt a hátrányt, mivel a hazai és külföldi népi kerámia szakiro-

dalom mellett kéziratát, egy kisebb, szakszerűen válogatott tárgyi gyűjteményt találhat itt az érdeklődő, ezt dia- és fényképtár, mintalapok, hangzóanyagok (fazekasokkal készült interjúk) és videofelvételek egészítik ki.

A Fazekas Központ a Kárpát-medence és ezen belül főleg a magyar nyelvterület rendkívül gazdag fazekashagyományainak jobb megismeréséhez nyújt segítséget dokumentálás, megőrzés és szakszerű feldolgozás-továbbadás révén. Ezt a tevékenységet ma Magyarországon egyetlen intézmény sem vállalja fel maradéktalanul: a néprajzi (történeti, régészeti, technika- és ipartörténeti stb.) szakanyagban való helyszínen kap helyet, valósulhat meg.

A gyakorlati tevékenység 1992 tavaszán indult.

Kezdetől fogva rendszeresen fogadunk iskolai és óvodai látogatócsoportokat bemutatóra és foglalkozásra. A nyár folyamán került sor először nagyobb lélegzetvételű programok szervezésére: fazekastáborok színhelyül szolgált Központunk (július 13-17. alapozó; augusztus 3-7. „Készítéstől a használatig”, haladó; augusztus 24-28. „Ismerkedés az agyaggal”, kezdő)

Augusztus 20–23 közt részt vettünk a Budai Várban megrendezett Mesterségek Ünnepén - nagy sikernek örvendett oklevéllel jutalmazott bemutatónk, a látogatók közül rengetegen azóta is rendszeres vendégeink.

A hivatalos megnyitó szeptember 5-én volt, s azóta folyamatosan bővülő látogatólétszámmal működünk.

Rendszeres rendezvényeink bármely korcsoportoz tartozó és érdeklődési szintű látogató számára lehetővé teszi a részvételt.

„Ismerkedés a fazekas mesterséggel és az agyaggal” – átlag 20 fős iskolai és óvodai valamint *látogatócsoportokat* fogadunk (előzetes egyeztetés alapján, hétfő, szerda és pént *tanfolyamainkon* jelenleg körülbelül 50 személy tanulja a mesterséget. Kéthetente csütörtökönként 17 órától néprajzi *előadásokat* tartunk a fazekasság, annak ágai és díszítőtechnikái témaköréből és más a mesterséget érintő kérdésekről.

A *világtáji napok* sorozat (Indiánnap I,II, Fekete Afrika-Nap, stb.), mely átlagban 120 látogatót vonz, minden hónap harmadik szombatján kap helyet. Földrészek vagy kisebb földrajzi zónák kultúráját mutatja be egésznapos programok keretén belül (9–18h). Az előadások és a néprajzi illetve játékfilmek megtekintésén túl az

adott térségre jellemző kézműves tevékenységek kipróbálására is lehetőség van.

Szaktársaink rendszeresen megkeresnek nemcsak kérésekkel, kérdésekkel, hanem felajánlásokkal, javaslatokkal. Külföldi partnereink – például Nagy-Britanniából, különböző központok az Egyesült Államokból – olyan kéréssel fordultak hozzánk, hogy biztosítsunk számukra a magyar népi kerámiával való megismerkedésre lehetőséget.

Ezek a szaporodó jelzések is mutatják, jelentős igény van szolgáltatásaink folyamatos fejlesztésére, melyhez örömmel fogadjuk minden kedves érdeklődő támogatását és segítségét.

Az Alapítvány adószáma: 180 0655–1–01, számlaszáma: 540–009100–2, MNB 218–98165. Az APEH minősítése szerint (712056758) a nyújtott támogatás az adóalapból leírható.

Komprehenzivitás a közoktatásban

címmel szervez nemzetközi pedagógiai konferenciát *májusban* az Iskola az Esélyegyenlőségért egyesület. Az európai komprehenzív-iskola-mozgalmak, így a németországi Gesamtschule máris élénk érdeklődést mutatnak a fontos társadalompolitikai, pedagógiai kérdés európai távlatú megvitatása iránt. A konferencia helyszíne: Csillebérc.

Új könyvek – pedagógiai alternatívák

A miskolci Fabula Humán Szolgáltató Bt adta ki népes szerzői kollektíva munkáját: Waldorf-szellemű személyiségközpontú óvodai nevelés Sárospatakon a III. sz. Óvodában címmel. A gyűjtemény második tanulmánya Keresztény szellemű nevelés program az óvodában címmel bécsi szerzők munkája. Camara Djita vállalkozó jegyzi a harmadik írást, mely a Kaposvárott működő francia nyelvű magánóvoda pedagógiai elképzeléseit tükrözi.

A kötet címe: Sajátos megoldások az óvodai gyakorlatban.

Növekedvén nevelünk... ez a címe egy új pedagógusoknak szóló könyvsorozatnak, melyet a Pedagógusszakma Megújításáért Programiroda finanszíroz.

Kiadó a szegedi Szent Gellért Egyházi Kiadó.

A sorozat most megjelent 2. darabját Csókos Varga Györgyi, a hírneves „etyeki műhely” matrónája jegyzi. A Tárgyi anyanyelvünk című kötet a fonás, a szöveg „iskoláját” az embernevelés perspektívájába helyezve mutatja be. A sorozatot Deme Tamás szerkeszti.

Pályaválasztási felelősök figyelmébe!

Felhívjuk a gimnáziumok és szakközépiskolák pályaválasztási felelőseinek figyelmét, hogy középfokú képesítést nyújtó újságíró, fotoripor-ter, laptervező stb. tanfolyam indul. Részletes tájékoztatást az iskola március elejétől ad.

Címe: MUOSZ Bálint György Újságíró Iskola
1062 Budapest, Andrássy u. 101.

Tel.: 1-142-4703

Jelentkezni az iskola saját jelentkezési nyomtatványán lehet.

Könyvtárhasználati feladatgyűjtemény

Czene Gyuláné Könyv- és könyvtárhasználati feladatgyűjteménye az általános iskola 5–6. osztályos történelem tanításához készült. A kis füzetecske segítséget nyújt tanár-
nak, diáknak egyaránt. Feladatok gyűjteménye a könyv- és könyvtárhasználat elsajátításához, gyakorlásához.

A ma iskolájának legfontosabb feladata, hogy az önálló ismeretszerzésre képessé tegye a tanulókat, hisz ma és a jövőben is kevés már az az ismeretanyag, amit az iskolákban el lehet sajátítani, meg lehet tanulni. Modern világunk változását csak az állandó megújulással, folyamatos tanulással, képzéssel követhetjük.

Hogyan sajátíthatják el a tanulók az önálló ismeretszerzést?

Ha megtanulnak a könyvvel bánni, tudnak belőle, s vele dolgozni. Ma már nem lehet az egyetlen ismeretforrás a tankönyv. A tantervi anyagot, a tankönyvben megfogalmazott ismereteket kibővítik, színesítik az ismeretterjesztő és szépirodalmi ajánlott művek. Továbbá meg kell tanulni használni a kézikönyveket is.

Az érvényben lévő tanterv már lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók ismereteket kapjanak a könyvről és a könyvtárhasználatról, s e te-

vékenység során sajátítják el az önálló ismeretszerzés módjait. Ennek a tanulására, gyakoroltatására kevés a tantervben biztosított könyvtárismereti óra. Ez a mindennapok, s valamennyi tantárgy feladata. Így kettős feladatot oldhatunk meg. Egyszer a könyv és könyvtárhasználat gyakoroltatását, másszor az egyes szaktárgyi anyagok elmélyültebb, alaposabb megismerését.

Különösen a történelem megismerése igényli a gyors tájékozódóképességet a könyvek világában. Rengeteg az írásos anyag, így természetesen válogatnunk kell a kínáló doku-
mentumok közül. A feladatok megtervezésekor meg kell keresni az életkornak megfelelő, vagy olyan könyvtárhasználati tevékenységet választani, amelyet a terjedelmesebb, nehezebb nyelvezetű, tudományos igényű könyvekkel is el tudnak végezni a 10–12 éves gyerekek. Nagy számban találunk az ifjúság számára írott történelmi tárgyú műveket, kézikönyveket. A történelem tankönyvek száraznak tűnő fogalmait, eseményeit megtalálhatjuk más dokumentumokban is. Ha a tanuló maga néz utána, keres, kutat, aktív résztvevője az ismeretszerzésnek, mélyebben vésődik meg benne az ismeret, mint a magyarázat, vagy a tankönyv olvasása során.

A könyvek segítségével közelebb kerülhet a tanulókhöz a múlt. A színes olvasmányok, a képek, a rajzok, a tankönyvben meghatározott fogalmakat, ismereteket közelebb hozzák, elképzelhetőbbé teszik.

Ötleteket ad a történelemtanárnak a szemléltetéshez, irodalom felkutatásához, a könyvtáros tanárnak könyvhasználati, könyvtárhasználati feladatok tervezéséhez. A tanulókat a könyvhöz és a könyvtárhoz szoktatja.

A segédanyag folytatása készül a 7–8. történelem anyagához.

Megrendelhető: Salgótarján, *Petőfi Sándor Iskola Könyvtáránál.* 3100 Salgótarján, Acélgyári út 20.

SÓVÁRI LÁSZLÓ

Fizikai kísérletek gyűjteménye I.

A középiskolai fizikatanítás elképzelhetetlen a tapasztalati alapokat megadó, és az érdeklődést felkeltő tanári, tanulói kísérletezés nélkül. Az utóbbi évtizedek tantervi változásai következtében tankönyvek, feladatgyűjtemények, tanári segédkönyvek sora jelent meg, a kísérlete-

zéshez ötletekkel szolgáló, a kísérletek, mérések összeállítását megkönnyítő összefoglaló munka azonban az 50-es évek óta nem került kiadásra. Kísérletgyűjteményünkkel ezen a mostohán kezelt területen szeretnénk segítséget nyújtani a tanári munkához.

Az első kötet a mechanika, optika és hőtan, a második az elektromágnesesség és anyagszerkezet kísérleteit tartalmazza. Amint a felsorolás is mutatja, az anyag összeállítása során nem kötöttük magunkat sem meghatározott tantervekhez, sem tankönyvekhez. Arra törekedtünk, hogy a gyakran változó tantervek esetlegességeit elkerülve minél több kísérletet gyűjtsünk össze. A gyűjteményben a régebbi „klasszikus” kísérletek éppúgy helyet kaptak, mint a legújabbak – pl. mikroszámítógépes mérések, lézeres kísérletek vagy éppen a magashőmérsékleti szupravezetés. A kísérletek között egyaránt megtalálhatók az egyszerű jelenségbemutató kísérletek, amelyek eszköz- és helyigénye minimális, és a bonyolultabb, nagyobb technikai felszereltséget, esetleg speciális eszközöket, a tanár részéről komoly kísérletezőkészséget feltételező mérőkísérletek is.

A kísérletgyűjtemény általános és középiskolákban egyaránt használható.

A kísérletek csoportosítása a fizika klasszikus felosztásának megfelelő, a tájékozódást részletes, decimális számozású tartalomjegyzék segíti.

Bár teljességre a terjedelmi kötöttségek miatt nem is gondolhattunk, mégis az egyes témákhoz általában több kísérletet ismertetünk. Ezek közül a tanár a diákok felkészültsége, az iskolai szertár felszereltsége szerint választhatja ki azt, amelyik számára a legjobban megfelel.

A kötetet szerkesztette: Juhász András. Terjedelem: 30 ív.

Tankönyvkiadó – TypoTEX

Gyapadnak a gyerekszervezetek

Közismert, hogy a napjainkban működő mintegy tucatnyi gyerekszervezet (cserkészek, úttörők, környezetvédők, néphagyományörzők stb.) a magyar gyerektársadalomnak alig egy tizedét tartja befolyása alatt.

Az iskolán kívül töltött, ám mégis pedagógiailag befolyásolható szabadidő segítségével, a gyerekcsoportok öntevékenységének támogatására újabb szerveződések vállalkoznak.

A budapesti Humánia Egyesületben társult művészek, nevelők, az önképzőkori hagyományok folytatóinak ígérnek támogatást. Alakulóban van a zeneiskolák növendékeit összefogó mozgalom (őket a Zeneiskolák Szövetsége pártfogolja). S létrejött – pontosabban újra megalakult a Gyermekbarát Egyesület is, a szociáldemokrácia nagyhagyományú mozgalma, s a baloldali értékek mentén ígér támogatást a hozzá forduló gyerekközösségeknek.

Könyvek a gyermekmozgalmakról

Aki a gyermekmozgalmak történetére kíváncsi, tapasztalhatja, hogy a könyvpiacra ma csupán a „legidősebb” testvér történelme hozzáférhető. A cserkészettörténeti könyvek közt ma is Gergely Ferencné (Göncöl Kiadó, 1989) a legmegbízhatóbb, a tájékozódóbb kedvűek a szegedi múzeumok kiadásában, Zombori István szerkesztésében megismerhetik a Magyar cserkészet – világcserkészeti című anyagot, a Püski kiadta Bodnár Gábor történeti áttekintését is, a Metrum pedig Bakay Kornél Ragyogj cserkészlilium című albumát. Mindegyik kötet a nagy újjászületés évében, 1989-ben jelent meg.

A többi gyermekmozgalom történetírói nehezebb helyzetben vannak. Ugyan a napisajtó bőségesen válogatott tükréből tájékozódhat most már 1990 után 1991-ről is az, aki a Jelentés a magyar gyerekek helyzetéről című évkönyvet tanulmányozza (Soltész Anikó szerkesztette, s a Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma adta ki ezidén is).

Gyerekkormányzatok

Megalakult a Települési Gyerekkormányzatokat Segítő Egyesülete. Mint arról az Iskolakultúra hírt adott, Türrjén indult a mozgalom: a polgármester támogatásával a gyerekek is létrehozták a falu közéletéből részt kérő képviselőtestületüket. Azóta mozgalommá terebélyesedett az ügy. Tucatnyi településen működik gyerekkormányzat. Legutóbb a nógrádi Terény és Nézsa után a győri Levél is csatlakozott. A Magyar Művelődési Intézet, a Közösségfejlesztők Egyesülete is támogatja az állampolgári szocializáció eme fontos kezdeményezését.